

En voksen kan aldrig blive tildømt et forældreansvar, den pågældende ikke ønsker (og enhver kan se, at det heller ikke ville tjene noget fornuftigt formål). Børn kan uden videre tildømmes børnepligt i forhold til bestemte voksne, som de ikke ønsker.

En forælder kan ved skilsmisse kræve og få samkvemsret til børnene. Om børnene ønsker det, er der ingen der spørger om. Også denne ret er helt ensidig for voksne: barnet har ingen ret til at modsætte sig samkven, mens det står den voksne fuldkommen frit at undlade at kræve eller benytte samkvemsretten! (Som skrevet af socialrådgiver Esther Facius¹): »Prøv at forestille jer, at man gjorde denne pligt gensidig, så man kunne slæbe den samkvemsberettigede far eller mor på besøg hos barnet en eller flere weekender om måneden – om nødvendigt med fogdens hjælp«).

Forslagsstillerne mener, at der bør ske en gradvis udvidelse af børns rettigheder op til den fulde myndighed ved det fyldte 18. år, og at dette bør omfatte demokratiske rettigheder i familien såvel som i lokalsamfundet, skolen m.v. samt selvbestemmelse i rent personlige anliggender. Vi mener endvidere, at børn som en slags nødventil bør have en ubetinget skilsmisseret.

Nærværende beslutningsforslag er kun mindre skridt i denne retning. Det skyldes, at de materielle betingelser ikke er til stede. Så vidtgående indgreb i forældremyndigheden kan ikke realistisk praktiseres samtidig med opretholdelse af den ubetingede forsørgerpligt, og fjernes denne, er de pågældende børn og unge uden eksistensmulighed, sådan som vilkårene ser ud i dag. De materielle betingelser er bl.a. sådanne fleksible boligformer og en sådan udjævning af livsindkomsten ved førelse af børnetilskuddet svarende til de faktiske omkostninger, som det er skitseret i samtidig stillede beslutningsforslag, hvor det imidlertid også er erkendt, at disse mål kun kan nås ved en bevidst og langsigtet børnepolitik.

For forslagsstillerne er nærværende forslag således kun nogle skridt på vejen. Hvilket ikke skal hindre andre i at medvirke til deres gennemførelse uden at forpligte sig derudover.

¹) Esther Facius: De retsløse børn. »Med børn skal land bygges«, red. Frode Muldkjær, 1977.

Bemærkninger til de enkelte punkter

Til punkt 1

Problemet omfang

Hvert år indlægges et stort antal børn med hjerneystelse, knoglebrud, brandsår eller andre skader. Først i de sidste 10–15 år er man begyndt at få øjnene op for, at det ofte er resultat af forældrenes mishandling. Dog findes der stadig intet ordentligt materiale herhjemme fra USA og England er længere fremme i så henseende. Hvis forholdene er tilsvarende herhjemme, skulle der hvert år være 10.000–15.000 tilfælde af mishandling (inkl. psykisk mishandling) og vanrøgt af børn¹), og omkring 50 dødsfald som følge af mishandling.²)

Man regner med, at hyppigheden er lavere hos os, måske helt ned mod 1/10, men man ved det ikke. Og i USA troede man også, det var langt mindre, indtil nogle undersøgelser skabte stor offentlig interesse om problemet og der blev indført anmeldelsespligt, ikke bare for læger, men for lærere, socialrådgivere og andre, som har med børn at gøre.

Nu er egentlig mishandling et ekstrem, den yderste konsekvens af voldsanvendelse i opdragelsen, og derfor sjældent sammenlignet med lavere grader af vold.

Hvad angår disse mildere former for voldsanvendelse, troede man også, at de var mindre udbredte herhjemme end så mange andre steder. Det har vist sig ikke at være rigtigt. Såvel socialforskningsinstituttets undersøgelse af børns opvækstvilkår (1968) som den intensive specialundersøgelse om anvendelsen af fysisk afstraffelse (Birthe Kyng 1974) viser, at billedet er nogenlunde det samme her som f.eks. i Vesttyskland og USA: 85 pct. af børnene udsættes for korporlig afstraffelse endnu inden de er fyldt 1 år. I 3–4 års alderen er det omkring 95 pct. Ved skolealderen var der kun 17 pct., som ikke havde modtaget en eller anden form for legemlig afstraffelse inden for det sidste år.³) Det antages efter forskellige undersøgelser, at 30 pct. af danske børn jævnlig udsættes for fysisk afstraffelse.⁴)

Baggrunden

Der er flere årsager til dette mønster. Blandt de vigtigste er tradition, d.v.s. forældrenes egen opdragelse, ukendskab til barnets naturlige udviklingsforløb samt sociale problemer.

Familier med sociale problemer er 10 gange overrepræsenteret, når det gælder børnemishandling og vanrøgt. Det giver en konstruktiv mulighed for at udpege særlige risikogrupper – og dermed at forebygge, jfr. beslutningsforslagets punkt 3.

Men alle undersøgere er også enige om – og det er helt afgørende for en langsigtet indsats mod